

Передматя

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Програма престольної річи.

(+) З незвичайним напруженєм вижидано загальною престольної річи, якою цісар відкрив в понеділок торжественно XVII сесию ради державної і тим покликав її до сеї «послідної конституційної проби». Передовсім вказав монарх на найважнійшу потребу, наколи рада державна має бути спроможною до сповнення трудних і великих задач, які на ню вкладає програма престольної річи, то є на потребу зміни регуляміну в тім напрямі, щоби уможливити скорше полагожденє справ, не обмежуючи свободи нарад і прав законодавчої репрезентації.

Відтак звертає ся престольна річ до мовного питання і висказує жаль, що національна боротьба спинила культурний і матеріальний розвиток держави. Досвід поучив, що для розвязки сего питання буде вказаною законодавча дорога, яка єдино запевняє тривкість осяжним успіхам. Замітний іменно сеї уступ престольної річи, який вказує на те, що цісарське правительство звертає пильну бачність на полагоженє сеї справи, але також є обовязанє одноцільність мови в певних обсягах адміністрації, яко давнє, випробованє уладженє ненарушимо удержати. Престольна річ не вказує близше тих «певних обсягів», в яких та одноцільність має бути удержана, бо се іменно є спірна річ. Також цікаве є сформулованє, що єдність має бути «ненарушена», з чого виходить, що де єї вже нема, там не будуть до того змагати. Висловом одноцільного я-

зика обминає престольна річ пущені давнійше в курс Staats-i Vermittlungssprache.

Замітний уступ, що «правительство бачить в загально вдоволяючій розвязці мовних питань акт справедливости і державної конечности».

Престольна річ вказує також на спасенний вплив конституції особливо на фінанси державні і кредит. «Горжанийські свободи операють ся на певних підвалинах, загальна освіта завдяки організації шкільництва і незвичайному помноженю шкіл осягнула відрадий позем, що також чимало причинило ся до дільности і інтелігенції війська». Замітно, що престольна річ називає «основні закони цінним добром народів». З сего висновують запевненє, що навіть на случай бездільности ради державної не змінила-б ся конституційна форма в державі, як се загально віщовано.

Престольна річ взиває раду державну до сповнення законодавчих обовязків, обовязків супроти всего населеня і вказує на сї великі шкоди, які заподіяла на економічнім полі чотиролітня бездільність.

З економічних питань доторкує ся престольна річ між иньшими відносин до Угорщини, митової тарифи і торговельних договорів. Крім того заповідає престольна річ інвестиційне предложенє, обезпеченє робітників на случай старости і немочи, евентуальне уладженє водних доріг і реформу термінової торговлі.

Престольна річ звертає ся також до заграничної політики і зазначає, що «вза-

найприятнійші і причиняють ся значно до скріплення поруки загального мира». З великим жалем згадує престольна річ про убійство короля італійського і смерть королеви Вікторії, а також підносить подорож цісаря до Берлина. «Незмінна є сердечність, яка ціхує тісніші відносини до союзних з нами держав».

На останку ще раз взиває престольна річ: «Трудіть ся, панове, а побачите, що і все населенє буде трудити ся», «в свободнім братнім змаганю заведіть мир, відповідний потребам нашого часу».

Руска справа в урядовім освітленю.

(Далі).

Гр. Голуховский мимо того не спускав загадочної для него Рутенії з бачности і може найраньше в краю помітив проявляючий ся в руских кругах зворот до русофільства. Прояви в сїм напрямі можна було помічувати ще перед східними заколотами, які довели до кримської війни. Вже бо тоді стало російське двенікарство опікувати ся східною Галичиною тим способом, неначе-б розходило ся о край з московским населенєм, довго забути і занедбанім, отже достойним тепер тим більшої дбалости. Такі голоси відзивали ся не лише в формі редакційних статей і дописів надсланих з Галичини, але також в формі справозданя з подорожній відбутих вандрівними «дїятелями» панславистичних кружків в Росії. Є сліди в актах, що такі голоси в намісництві вельми уважно трактовано, що деякі з них в німецькім перекладі вислав Голуховский до австрійських консулів в Варшаві і Петербурзі з просьбою о

Осип Маковей.

Зуб мамута.

(Ковець).

Тема просто чудесна! Цинтарних думок можна тут вповісти, скільки схочеш, не так як у малій поезії! Треба писати!

Зуб мамута.

(Новела).

«Лежить він у мене вже з десять літ на столі, свідок давніх-предавніх допотопних чаців, величезний, тяжкий, темножовтий зуб мамута. Я уживаю його до притисканя своїх паперів. Селянин найшов його випадком на березі синього Прута і дарував на нещастє моїм знайомим, уважаючи його якимсь дивним каменем, подібним лише до великого, невиданого, череного зуба. Не знав, сердешний, якого лиха накоїть своїм подарунком...»

Дивний справді сей скаменілий зуб, з жилами склистої емалії від споду; таких великих черених зубів тепер уже не має ніякий звір на сьвітї. В уяві своїй я бачу допотопного мамута з довжезними, каблукватими клами і з двома рядами таких зубів, як отсей один у мене на столі — правдиві великі жорна до розтираня поживи; бачу, як він блукає по безлюдній пущі над Прутом — самітний, понурий, тяжкий велит...

Змарнілі потомки сего колишнього велита, слоні, покинули північні, холодні сторони і поселили ся близше осередка землі, щоби вигрівати ся до жаркого сонця. А по їх предках в далеких північних печерах та безоднях, сховаї перед людськими очима, забуті і людською пам'ятю, лиш де-не-де ще спочивають кости, тривкі жовті кости, котрих і всемогучий зуб чжу не всїм згризти, котрих земля не стерла на порох і не сполокала вода.

Коли я дивлю ся на сей зуб мамута, бистрою думкою лину у допотопний старезний праліс, кладу ся в тіни великої панороти на зеленій, пухкий мох, мов на перину, і вдививши ся очима в небо, з сумнівом в душі, з забобонним страхом, шукаю даремно відгадки загадки життя...

Скрізь пусто...

Аж ось ліс тріщить, дерева подають ся на бік і ломлять ся: поважним, тяжким ходом іде против мене кривозубий мамут... Який же я малий і слабкий супротив сего велита-силача! Я, homo sapiens, пан усього сотворіня. —

Тут я на хвилю перестав писати і прочитав собі те, що написав, від початку. Нічого, початок не злий, поважний. Тепер би лиш зручно перейти від сего мамута до моїх видуманих знайомих, до їх пригоди такої великої, як сам мамут.

Я спер ся о поруче крісла і вдивив ся на стїну. Стїна мовчала і я мовчав — і в хатї було

так таємно-тихо... На дворі гудів вітер і завивав так сумно... Сонце сховало ся за хмари...

Передо мною зуб мамута, лежить на моїх творках і також мовчить. Який він поважний! Кілько думок криє в собі...

Сиджу і думаю, аж чую: нараз не сей мамутів зуб на столі, а мій власний, маленький зуб мудрости у кутку мого рота починає обзивати ся, скимить так легенько, немов просить ся, щоб я єму позволив сильнійше відозвати ся. Натуру сего мого зуба мудрости я знав уже від року дуже добре; хоч він і був собі зубом мудрости, але вже кільканадцять разів устроїв мені такі дурниці, що я його ніяк не міг назвати мудрим. Я йому догоджував, як маленькій дитині: що дививав його пахучим кальодонтом і дїрку в нім затирав біленькою ватою, аби його делікатна душа не стикала ся з усякими сьвітловими квасами; а він проте нераз такі заводив жалі, що мені не давав ні їсти, ні робити, ні спати. Отсим легеньким скимінєм, яким тепер відозвав ся, він звичайно давав знак, що загадує виявити цілу свою скорботну душу, але не відразу, помалу. Се була така його увертура до драматичної опери, в котрій я грав найважнійшу ролю, висьпівуючи нераз найтяжші мольові і сентиментальні пісні з правдивим артизмом, з глибини душі.

Слухаю тепер: справді мій власний черенний зуб скимить. Певно бажає собі нової порції вати, вже третій раз сьогодні. Добре, дам тобі, мій любий! Лише сиди тихо, бо я тепер маю

розслідування назвиск тих перших вандрівних пропагаторів русофільства. Інформації, сею дорогою зібрані, могли однак послужити лише як матеріал до зарадних поліційних розпорядків, але не довели до важливіших ревелаций.

В тім часі також російське правительство стало висилати до сусідних держав своїх агентів нібито для слідження уровних змов польських в Познанщині і в Галичині. Висилано таких агентів урядово за повідомленням правительств сусідних держав, які прошено навіть о пособлюване висланників інформаціями. Побіч них дальше звивали ся неофіціальні агенти, не закриті ані таким урядовим вистаченем властивої місії, ані такою авторизацією і рекомендацією як перші. До агентів першого роду належав шеф тайної поліції, званий з нийішної ролі своєї в подіях варшавських з р. 1861—62, полковник маркіз Павлючі, що в 1854 р. пробував в Познанщині, а звідтам мав їхати до Галичини, але се занехав. Гр. Голуховский був вельми осторожний в тій справі, бо перед заповідженим приїздом маркіза Павлючого вислав до директора львівської поліції візване, щоби з ним не входив в урядову стичність, але відіслав его до намісника. «Строго однак бачність, пише гр. Голуховский в сім порученю — звернути треба на особи, які будуть находити ся в найблизшій окруженю полковника Павлючого. Так само звернути треба бачність і розтягнути строгу контролю на взаємини, які би Павлючі в краю сам або з підмогою осіб свого окруженя або з підмогою яких агентів понавязував. Всякі поміченя, до яких дав би повід Павлючі в часі свого побуту в Австрії, мають бути зараз подані до моєї відомости, а від дня его приїзду складати мені належить безпосередно періодичні рапорти в сій справі що 48 годин». Сей Павлючі був такий зухвалий і влізливий, а притім так числив на австрійську повільність, що виступив урядово з просьбою, щоби єму видано виказ враз з характеристикою горожан поселених в лучі 3-ех миль від границі. Голуховский рішучо відказав сему домаганю, а рівночасно представив міністерству свої підзори і побоювання так різко, щоби на случай відклику Павлючого до Відня висунений на перший плян державний інтерес станув в дорозі узглядненю ремонстрації.

(Далі буде).

3 країни нужди і здирства.

3 Косівського.

(Конець).

В мойі дописи з 10. січня 1900 р. до «Руслана» я доказував, з яким легковаженем гро-

клопів з иньшим зубом, не таким, як ти, маленьким. Зарядив я свій зуб сьвіжою ватою і слухаю: ба, він уже не скимить, а сіпає порядно. Ще хвиля: як заболить! мені аж сьвічки в очах стали. Раз і другий і третій... Ов, біда! Мабуть холодно бідакови? Я обвинув голову теплою хусткою, сів за стіл, замочив перо і беру ся писати дальше про зуб мамута.

Що лиш написав кілька слів: «І от сей велит-силач, мамутів зуб...» нараз мій зуб як заболить знову, аж на мене поти вдарили. Я прикусив щоки і заскреготав зубами, — нічого: всі мойі зуби скреготали, а сей зуб мудрости аж коріне рвав під собою з розпуки.

Нема ради, кладу ся, як стою, в ліжку, притулюю щоку до одной подушки, на голову кладу другу подушку і жду. Думно мені, але терплю, щоби тільки премудрий зуб утихомирить. Здасть ся мені, що переконаю сим свого мудрагеля, як я про нього дбаю, бо вже лише скимить і сіпає і тільки часом немов кине ся з болю. Скоро він на хвилю втихне, я давай дальше думати про зуб мамута. Так гарно почав новелю, в таким відповіднім настрою був пишучи, обнимав такі широкі і далекі горизонти, ставив загадку життя на десяти тисячлітній основі, — і саме в ту хвилю мій карлик зуб осмілює ся виводити свої жалі і то перед лицем свого велита-товариша, з котрого могла би бути ціла літра таких зубів, як він. Се таке самолюбство, що просто обурює чоловіка...

Ах! немов у відповідь на таке лихословлення як заболить мене мій зуб! Я забув і зуб

мадські писарі трактують таку серйозну справу і остерігає: «що моїм бажанем було і є, щоби піднесена справа в моїм отвертій письмі до Єго Ексц. п. Намісника була чим скорше розсуджена по справедливости, бо інакше я докажу, хто і коли учив в Косівщині фальшувати, а се відай пожаданим би не було. Уневаженем вибору легально переведеного на підставі сфальшованого протесту — *alea jacta — Rubicon transitus!*

В 1892 сфальшував п. Станіславский, бувший тоді практикант ц. к. намісництва в Косові, в мойі справі акт в той спосіб, що списав протокол з чоловіком неприємним, в часі списування протоколу віддаленим від п. Станіславського що найменше 50 км., і на зауважане переслухуваних гуцулів «та бо, прошу п. комісара, его ту (в старостві) нема», відповів п. Станіславский преспокійно: «нічого — нічого; чим більше буде на попа — тим ліпше!» Розумієсь, що неприємного гуцула підписав п. Станіславский знакієм *krzyża świętego*. Коли я пізнійше був переслухуваний тим самим п. Станіславским і в тій самій справі, звідав ся его, чи він в мойі справі поступає самовластно? П. Станіславский збентежено відповів: «*wszystko w sprawie ks. proboszcza działam za porozumieniem z p. starostą*». Я подякував і ждав принагідного часу. Треба знати, що до таких «особыхъ дѣлъ» ц. к. старости в Косові жаден з пп. урядників не дававсь ужити, тільки п. Станіславский. — В 1893. заарморовано в мойі справі міністерство внутрішних справ і віроісповіданя, бо як казав мені пок. війт з Перехрестного, «казали бити пачетки на скаргу на духовного (себ-то мене) в старостві, хоть я не хотів, але мусів», — і знову той самий п. Станіславский зїзджає до Довгополя, де в уряді громадскім (се умисне робилось для пониженя попа) мене переслухує. Ту за сьвіжої пам'яті подав я все вправдиве, а старосту і его послушника в правдивім сьвітлі представляюче, до протоколу. Що з тим протоколом сталось, не знаю, але знаю се, що від того часу аж до теперішних виборів (не припускаю, щоби ц. к. староста причинивсь до того, що мені виточено слідство з за виборів 1897) випустило мене ц. к. староство трохи з своєї вселаскавої опіки. — Люде, котрим я про протокол розповів, не можуть з дива вийти, що власти *по тім мойі протоколі* допустили мені і ц. к. старості в Косові осгавати в однім повіті а понадто авансувати ц. к. старосту на с. к. *gdyś państwiactwa*. Я не буду доторкатись того, що о фальшованю актів в ц. к. старостві косівскім знає і суд карний в Коломиї, я тільки з наляском піднести мушу, що крайній вже час, хоть би для піднесених лише в сій дописи фактів, занятись, кому слідує, долею косівського пашалика!

мамута і широкі горизонти і всю загадку життя. Зарив ся у подушки і ледви дишу, трохи не вдушу ся.

Саме в ту хвилю увійшов до мене приятель, що дарував мені зуб мамута. Замкнув двері і станув, здивувавши ся, що я сплю з подушкою на голові. Але я ногами задригав і він по тім змиркував, що не сплю.

— Тобі що таке? — питає ся.

Я виставив ніс знід подушки і з жалем кажу: — Ах, дай мені спокій! болять мене два зуби, один мамутів, другий мій.

— Як? мамутів зуб тебе болить?

Отсе питанє приятеля навело на мене в ту мить таку думку, що я, аби її роздумати, не мав навіть часу єму відповісти — така була вона незвичайна. І потішила мене ся думка так, що я скинув подушку з голови і з горячими щоками усів на ліжку, усміхнений.

— Приятелю, — кажу — се-ж правдиве щастє, що я не маю таких зубів, як мамут, а то якби такий велит-зуб почав боліти, прийшлось би чоловікови на голові ходити і по стінах дранати ся, а лікар від зубів мусів би цілу парову машину приставити до мене, щоби такого зуба витягти! І що би то був за біль, Боже!

Мій приятель зовсім не зрозумів моєї глибокої думки і дивив ся на мій щасливий усміх здивовано.

— Котрий же властиво зуб тебе болить: зуб мамута, чи твій власний?

В справі сфальшованого протесту я мушу віддатись судови, щоби доказати Єго Ексц. п. Намісникови, що в моїм отвертій письмі заступавсь за річ певну і справедливу, — а що-до мого тяжкого закиду против двох функціонерів ц. к. староства в Косові, прошу о виточенє карного слідства против мене. Сему я не рад, сего я не бажав, але я приневолений, бо не дам свою несплямлену славу нікому нівечити. Що дуже неохотно за се беруєсь, то доказом, що я ждав аж крайности і то 8 літ, і що не зважав навіть на се, що два клясичні сьвідки, котрих неволено до фальшивих візнань в ц. к. старостві косівскім против мене, вже померли. Найду ще і тепер достаточні докази.

Іван Попель, парох Довгополя.

З державної ради.

Вчерашнє засіданє почато в 1/2 12 год. Відчитано спис виборів, против яких внесено протести і палата вильосувала відділи для їх агноскованя. З Галичини внесено протести против вибору: Тишковського, Валєвського, Добошинського, Короля, Брайтера, Гіжовського, Зайнфельда, Хамца, Барвіньського, Саліги, Коморовського, Вайзера, Мойси, Блажовського, Длужанського і Кароля Дідушицького.

По вильосованю відділів і виборчих актів, заняв голос пос. Мальфаті і висказав жаль, що президент др. Вайгель отвіраючи палату, не згадав про трагічну смерть короля Гумберта та поставив внесене на заяву співчутя італійскому парламентови. Др. Вайгель у відповіді поясняє, що сумна подія збула ся ще за попередного парламенту та що тепер така кондоленція була би спізненою. Впрочім палата певно відчуває жаль по ціненім і любленім королю, а згадка цісаря в престольній промові в цілковитою рекомпензатою за відпавшу маніфестацію парламенту.

Відтак президент казав прочитати ріжні правно-державні заяви і застереженя, які, як що року вплинули до президії. При відчитуваню чеського застереженя Німці кричали, щоби не вводити чеського язика до парламенту; відчитано також застереженє соціалістів і опозиційних Русинів і Хорватів.

Вкінці президент запропонував скликанє слідуючого засіданя на суботу, але на внесене пос. Кайзера палата ухвалила на п'ятницю. На днешній порядок слідуючого засіданя поставлено: 1) верифікацію виборів, 2) вибір президії.

— Ах! мій власний зуб мудрости, від котрого я звичайно дурній!

— То чому его не вирвеш?

Справді, чому-б його не вирвати? Рада була знаменита і головно дана в добру пору. Я зараз пішов до лікаря, сів на крісло, повторив собі раз і другий і третій: щастє мов, що не маю зуба, як мамут, сею думкою загіннотизував себе і не чув ся, як мій зуб мудрости покинув ряди своїх товаришів, мов несовісний дезертер. Не чув я й болю, коли лікар мені рвав його, утратив я зуб мудрости, і мені аж в очах розвидніло ся.

Спокійний і вдоволений вернув я до дому. Сів за стіл і дивлю ся знову на зуб мамута. Коло нього лежить почата новеля п. з. «Зуб мамута». Думав її дальше писати, але не почував себе вже в таким настрою, як потрібно, і початок новелі мені не сподобав ся. Тепер мав я до сего зуба ще більший жаль, як перше, бо не міг його ухати і в новелю, але заразом я й оправдував його: не він же винен, тільки я; за своїм зубом я забув про нього і змаловажив його. Так не годить ся... Треба буде написати про нього фантастичну поему з пралісами, смоками, іхтіозаврами і потопою сьвіта. Тут я його встромлю... і вражине буде чудове!

І знов дивлю ся я на зуб мамута, що лежить на моїх творах, як памятник на могилі, знов думаю про загадку життя, поки мене другий зуб мудрости, мій власний, не заболить...

1898.

Правно-політичні застереження.

Прочитане вчора в раді державній застережене опозиційних Русинів звучить дословно: *Послідні вибори до державної ради переведено вправді з менше яркою брутальністю, чим в р. 1897., однак рівнож безправним способом і з тою самою тенденцією, щоби рускому народові не дати правдивої волі сего народа. Протів такого поступованя мусять підписані, як одинокі правдиві заступники руского народа в Галичині, (добре, що хоть самі собі се признають — Ред.) застережи ся рішучо так само, як се вчинили наші попередники др. Окуневський, Таячківчич і Яросевич в р. 1897., а се тим більше, що руский народ вже самою виборчою ординацією є покривдженим в нечуваний спосіб. Застережіаємо ся іменем нашого народа протів сего, щоби посла, безправно вибрані, при помочи специфічно галицьких виборчих надужити, уважали ся легальними заступниками руского народа. Застережіаємо ся протів сего, щоби сї заступники були управнені до голосованя в правосильний спосіб при ухвалах високої палати послів. Заявляємо, що будемо стреміти до уневажнення безправно переведених виборів і до остаточного усуненя виборчих надужити, а рівночасно будем стреміти до виборчої реформи, яка уможливила би проявлене правдивої волі кожного, отже і нашого народа. В сій надії возьмемо уділ в позитивній діяльності парламенту і надїємо ся, що одержимо відверте всіх тих, які рівно, як ми, добачують у відповідній духови часу виборчій реформі і справедливим народнім і язиковім законі головне средство для усуненя парламентарного і політичного пересиленя і до створеня парламенту здібного та охочого до праці.* Підписані: Романчук і товариші.

Застережене чеських партій всіх відтінків підносять правно-державне становиско чеського народа. Молодочехи заявляють, що стоять вірно при державнім праві чеського королівства і корони, загварантованім коронаційною присягою, як також кількократними державними актами, а навіспілок найвисшим рескриптом єго цїсарскої Милости з дня 12. вересня 1871. р. В сїм зміслї прилучають ся до застереженя, даного чеськими послами 23. вересня 1879., а відтак в цвітні 1891. і марці 1897. р. *Феєдальна чеська шляхта відкликє ся коротко на свої попередні застереженя, складані від 1879. р. Чеські соціялісти покликають ся так само на заяву з р. 1879., а вкінці Кльофач і група чеських хлопів, заступлена Ратаєм, подали свої застереженя в чеській язичі, що при читаню сих актів викликало бурю з німецької сторони.*

Хорвати заявляють, що хотяй Дальмація de facto належить до королівств і країв, репрезентованих в державній раді, то de iure творить Дальмація інтегральну частину цілого хорватского королівства. Се право опирає ся на умові в Петині в 1527., а також на підставі прагматичної санкції з р. 1712., надто є оправданим маніфестаціями і ухвалами міродайних чинників Дальмації і Хорвації. В дальшій ході заява покликає ся на найвисші патенти і рескрипти, які стверджують се право.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Григорія Богослова; рим.-кат. Ромуальда. — В п'ятницю: гр.-кат. Ксенофонта; рим.-кат. Іоана з Малти.

— **ВПреосвященний митрополит о. Шептицький** виїхав до Відня.

— **Впр. Отців духовних,** котрі до досягнення ціли дяківської лотерії значнішим закупном льосів з скарбони церковної не причинили ся, просимо о щедрі датки з тижже скарбон для ціли лотерійної. Датки ласкаві з зазначенем: для ціли дяківської лотерії, просимо прислати під звичайною адресою: Дирекція Народної Торговлі у Львові.

о. Д. Таячківчич.

— **Загальні збори тов. «Руска Охоронка»** відбули ся у Львові дня 1. с. м. в присутності звыш 30 осіб, переважно пань. Збори відкрила п. М. Грушівська короткою промовою, а описля п. Наталія Кобриньска виголосила довший реферат. В нїм референтка навела причини, задля яких треба основувати рускі охоронки по селах і містах. Дуже часто прилучають ся по селах нещастя з дітьми, бо родичі заняті працею в полі, не мають часу їх доглядати. Діти

по містах виховувані в польских охоронках затрачують рідну мову і винародовлюють ся. З огляду на се підношено вже нераз справу заснованя руских охоронок, але доси не повело ся здійснити сей проєкт. Тепер є задачею жіноцтва довести діло до кінця і заснувати тов. «Руска Охоронка», яке мало би зайняти ся засновуванем охоронок по містах і селах. Над рефератом п. Кобриньської розвинула ся широка дискусія, а описля приступлено до вибору голови і відділу товариства. Головою вибрано п. Грушівську, а до відділу п-ні: Кобриньску, Билинську, Гузареву, Панькевичеву, Потелицьку і Білецьку; заступницями віділових вибрано п-ні Коцовську і Озаркевичеву, а до контрольної комісії вїшли п-ні Стефановичева, Франкова і Наконечна. По виборі відділу переведено широкую дискусію над способами, якими би товариство як найкорше ввело в житє і дійти до бажаної ціли. В сій справі поставлено слїдуючі внесеня: 1) Щоби віділ покористував ся інформаційними підручниками з інших країв, де виховано дітей в добі передшкільній признають велике значінє. 2) Щоби заклали охоронки по містах і селах, а в першїм році заклали в Перемишлях, Монастирських і Винниках. 3) Щоби розіслати відозви до духовенства і світської інтелігенції по цілїм нашїм краю і просити о поміч для сїєї так важної справи. 4) Щоби отворити курс для фахового виобраня управительок охоронок. На конєць порішено витривало трудити ся для сїєї справи, не зражуватись перешкодами і браком фондів і кождою одиницю як і загал заохочувати до праці.

— **3 парламентарної арени.** Посли Романчук, Кос, Василь Яворський, Микола Василько і Пігуляк уконститували ся як окремий клуб, вибираючи головою пос. Романчука. Де дїв ся Король — на разі не знати.

Словінські ліберали, які не хотїли вступити до полуднево-славянського союзу, утворили з Хорватами спільний клуб, якого головою став Хорват Івчевич, а єго заступником Словінець Тлої.

Антисеміти приступили до німецької «*Ge-meinbürgerschaft*» і рішили взяти участь у спільних нарадах німецьких стововництв.

Щоби уникнути страти часу на адресову дискусію, повстав проєкт, щоби відступити від ухвалюваної адреси, а вдовольнити ся маніфестацією лояльності. Сей проєкт вийшов від німецьких людовців, а Яворський іменем польского Кола прихилив ся до него. Натомість чеський клуб рішив вчора поставити в палаті нагле внесенє, щоби дати відповідь на престольну бесїду в формі адреси.

Чутка про загальне право голосованя виринає в реальніших очерках. Reichspost доносить, що правительство порозуміло ся з провідниками сторонництва, а межі іншими з др. Люеґером в справі евентуального заведеня загального права голосованя. Опір стрїтило правительство лише зі сторони Поляків, а надто і цїсарський двір має деякі сумніви протів заведеня загального права голосованя, уважаючи велику посїбість підставою монархії. Однак коли парламент покаже ся неспосібним до праці, то правительство надїсь усунути єї трудності.

— **Чеський соціяліст Кльофач,** який грозив, що запротестує в Бургі, якби в престольній промові було що протів Чехів, зовсім не явив ся на престольній промові. Коли єго пізніше питано о причину неприємности в Бургі, заявив Кльофач, що не мав потреби там йти, бо не було протів чого протестувати.

— **Польський людовий університет** у Львові має м. р. 7.000 слухачів. Доходи виносили 1.288 К., а розходи 1.249 К. Університет має власну бібліотеку, в якій є 500 томів. З неї позичають книжки робітники і гімназіальні ученики.

— **3 ц. к. Дирекції почт і телеграфів.** В наслідок установленя в львівській центральній стації телефонічної нового центрального апарату (Telephone-Vielfach-Umschalter), котрий уможливає дуже скорє полученє абонентів, відпадає потреба дзвоненя просто до абонента, понеже чинність тую полагодить центральна стація сама. Від тепер вистарчить задзвонити до центральної стації і по єї зголошено подати число стації абонента, з котрим бажає ся розмови. Скоро центральна стація відповість, що кликанє число є вільне, або лучу з Ч., не потреба другий раз дзвонити, лиш належить слухавки так довго задержати при ухах, доки не зголосить ся кликаний абонент. Слї через довший час ніхто не зголосить ся, буде то доказом, що в кликаний стації нема нікого. Кликаний абонент почувши дзвоненє, не віддзвонює, лиш прикладає слухавки до ух і зголошує ся до кликучого словами: «гальо! тут X. X! хто там?» Дперва по укінченю бесїди має кликучий віддзвонити в цілї розлученя. Тамти належить, що кромі першого дзвоненя кличучої стації, кожде слїдуюче дзвоненє кличучої або кликаної стації буде уважати центральної стація за знак до розлученя. Той упрощений спосіб кликаня подаєть спроможність скоршої обслуги абонентів, котрі однак зі своєї сторони старатись повинні о те, щоби завєди хтось находив ся близько апарату і міг на задзвоненє сейчас зголоситись.

В случаю якої несправильности зі сторони центральної стації належить зажадати полученя з начальником тої стації і єму а не маніпулянтці зажаленє своє представити.

— **3 львівської салї судової.** Вчора вечером засуджено В. Канчаковского за крадіж місячних обручів на 4 місяці тяжкої вязниці; прокуратор вніс зажаленє неважности що-до низького виміру карі.

Нині станув перед тим самим трибуналом присяжних судїв Гнат Волох з Любелі, літ 25, хлібороб, обжалований за убійство Панька Кобриня. До розправи покликано 8 свідків. Розправу веде радник Вержбіцький. Обжаловує прокуратор Нєвядомский. Обжалованого Г. Волоха боронить адвокат др. Шафраньский. При ранишній розправі переслухано 5 свідків, котрі всі зізнали на некористь обжалованого. Засуд заведе мабуть нині вечером.

— **Статистика пожеж в Галичині.** В 1900 р. навістіли наш край 795 огнів, які пожегли 2.078 домів, 2.439 господарских будинків, 25 промислових заведень, 1 церкву і 6 людей. Загальна шкода виносить 8.863.075 корон, обезпечена на 3.458.982 корон. Причини пожеж: в 55 случаях підпаленє, в 93 неосторожність, в 20 невідповідна будова, в 31 гром, а в 587 случаях причина незвісна.

— **Напад на пароха в Крожах на Литві.** Варшавські дньники принесли були вість перед двома тижнями, що на кс. Гудзінського, пароха в Крожах, напали в ночи рабівники і зажадали видачі 12.000 рублів, зібраних на костел. Шайка рабівників мала складати ся з чиновників повітового уряду, самих Росиян, під проводом свого шефа. Кс. Гудзінський мав стріляти до напасників з револьвера і мав убити повітового начальника. — Тепер в варшавській «*Gazet-i pol-sk-ij*» кс. Гудзінський простує ту вість: що в Крожах не було в послїдних часах жадного нападу, ані він не стріляв до нікого з револьвера, ані не має 12.000 рублів, бо всего зібрано на костел около 1.200 рублів і взагалі ціле донесєнє про напад в Крожах є що-до слова неправдиве.

— **Похорони королевої Вікторії** відбули ся в суботу при безчисленнім здвизї народа. На улицах, куди везено моцї королевої, 30.000 війська зробило шпалір, а за ними стояли батальон товни населеня Лондона. Всі балкони, галерії, вікна домів тих улиц заповнені були людьми. На домах шелестїли чорні хоругви, а всі учасники і зрїтелі похоронів мали жалібні відзнаки. Загальний смуток малював ся на лицах Лондонців, коли везено домовину з моцями дорогої королевої. За домовиною, везеною на лафетї, їхали на конях цїсар Вільгельм, король Едвард, єго брат кн. Коннаугт і численна двірська дружина та представителі посторонних держав. Військові музики грали жалібні марші Шопена і Бетовена.

— **Ц. к. Дирекція залїзниць державних** оповіщує:

Австро-угорско-французський залїзничий союз. Рух з французскою залїзницею північною через Бельгію. З днем 1. лютого 1901 входить в житє нова тарифа для перевозу ріжних артикулів яко звичайних посилок, як також для перевозу коней поміж стаціями в Галичині і Буковині з одної а Парижом (La Chapelle) стацією франц. залїзниць північної з другої сторони.

Уряджений доси тільки для руху особового і пакункового перестанок «Гохофен» на шляху Карльсбад-Йогансґеорґенштадт отворено з днем 20. січня с. р. також для руху товарового в цілї лозових наборах.

— **Гумористичний кутїк.**

Кокеткам:

Ви подобаете зовсім на гарні цвітки в горді. Думаєте, що ущасливляєть тих, що вас зривають, а не знаєте бідні, що воно дїє ся лиш з безділля, або з буйности.

З житїейскої мудрости.

Малі утїхи творять велике щастє.

Вітрогон.

— Чому ти не запроси мене на свої заручини?

— Даруй; на другий раз вже буду памятати на тебе.

— **Переписка адміністрації.** *Вн. Пан Ів. М. Львів* — до кінця 1900 р. належить ся адміністрації єще 8 зр На 1901 р. не вилачено ще нічого.

Посмертна оповістка.

Григорій Олексин, ученик VII. класу рускої гімназії в Перемишлях, родом з Зіболок, упокоїв ся дня 3. с. м. в 20. році житя. В. с. п.

Телеграми.

Відень, 6. лютого. Палата панів вибрала адресову комісію, а відтак і бюджетову.

Відень, 6. лютого. Прибули сюди угорський президент міністрів Сель, міністер торговлі Гедє і справедливости Пльош.

Відень, 6. лютого. Wiener Abendpost доносить, що вінчане архикнягині Анни Марії Терези з князем Гогенльог-Вартенштайн відбуде ся 12. лютого с. р. в Зальцбургу.

Льондон, 6. лютого. Вчора прибули сюди з Віндзору англійський король, німецький цісар і німецький наслідник престоло. О год. 4. пополу дни цісар Вільгельм по сердечнім працяню з королем Едвардом в порті Вікторії сів на свій яхт «Гогенцоллерн» і відплив з поворотом до Німеччини.

Рим, 6. лютого. До Праги і Кракова вислано повідомлене, що єпископ Пузіна і архиеп. Скрбенски іменовані кардиналами.

Петербург, 6. лютого. Новое Время довідує ся мнимо з доброго жерела, що групу островів в кореавськім заливі заанектувала Росія на підставі російсько-китайського договору.

Капштат, 6. лютого. Підчас нападу на англійський відділ під Модерфонтен упало 10 англійських офіцерів і 28 воєнків.

Льондон, 6. лютого. Як дневники доносять, наспіло сюди урядове донесенє, що відділ Бое-рив під проводом полковника Бляке загрожує містови Лявренцо Маркес. Португальці звернули ся о поміч до англійської армії. Англійська еска-

дра в полудневій Африці одержала телеграфічний розказ відплисти до Лявренцо Маркес. Англійські війська спінать також в наглих маршах до португальської границі.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Замкнене рахунків «Краєвого Союзу кредитового», стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць січень 1901 року:

Стан довжний:

1. Удїли членські	26.172	кор.	69	сот.
Фонд резервовий	768	"	96	"
2. Вкладки:				
Стан з 1. січня 295.569-77 к.				
вложено	9.953-01	"		
винято	3.979-79	"		
Стан з 31. січня 1901	301.542	"	99	"
3. Сальдо відсотків	4.054	"	01	"
4. Спеціальна резерва	100	"	43	"
5. Решта чистого зиску з р. 1900	1.168	"	64	"
Сума	333.807	кор.	72	сот.

Стан чинний:

1. Удїлені позички:				
Стан з 1. січня	295.830-10	к.		
сплачено	5.573-50	"		
удїлено	2.950—	"		
Стан з 31. січня	293.206	кор.	60	сот.
2. Движимости	678	"	70	"
3. Льокації	35.365	"	19	"
4. Кошти спору	40	"	99	"
5. Кошти адміністраційні	172	"	04	"
6. Готівка	2.806	"	09	"
7. Друки для товариств	837	"	49	"
8. Папери фонду резервового і спеціальної резерви	700	"	62	"
Сума	333.807	кор.	72	сот.

Позички для товариств 98.720-34 к.

" на скрипти	100.613—
" на векслі	93.873-26
	293.206-60 к.

Членів прибуло 5, убуло —, остає з кінцем січня 1901 р. 317 членів в 705 декларованими удїлами в сумі 35.250 кор.

Стопа процентова від вкладок 4½%, від позичок 5½% до 7%.

Львів, дня 1. лютого 1901.

Дирекция.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд подаєть після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
				підходить			
				о годині			
1-35	6-10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня		6-25		до Лавочного (Мункача, Пешту)	Борислава
	6-20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Ставизлавова		6-30		до Підволочиск (Київа) Бродів	дв. головний
	6-46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк.		6-43			дв. Підзамче
	7-45	з Янова		6-35		до Станиславова, Підвисокого, Потутор	
	7-40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8-30		8-40	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	8-00	на дв. головний		2-55		9-00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)
	8-05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия				9-15	до Янова
	8-15	з Сокала, Рави рускої				9-25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина
	8-50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.				9-42	дв. гол.
	11-45	з Ябослава і Любачова		2-55		9-55	до Чернівців, Станиславова
	11-55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)				10-20	до Сокала, Белая, Рави рускої і Любачова
	12-55	з Янова				1-25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не- дїлі і свята
	1-15	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.				2-15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неїді і свята
	3-14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в неїді і св.				3-05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
2-20	5-17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.				3-15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
2-35	5-40	на дв. голов.				3-26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
	5-45	з Кракова				3-30	до Яшева, Хирова, Любачова.
1-45	5-55	з Чернівців, Іцкан				Ніч	
	6-00	з Сокала, Белая і Любачова				6-10	до Станиславова
Ніч						6-13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дни б. а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно
	7-24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в неїді і св.)		12-40		6-30	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	8-28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в неїді і св.)				6-50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	8-50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.				7-10	до Тернополя дворець головний
	9-23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.				7-33	дв. Підзамче
8-40	9-45	з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова				7-25	до Сокала і Рави рускої
2-31	10-00	з Чернівців, Бухарешту, Гусятина, Потутор				7-48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в неїді і св.)
12-20	10-15	з Лавочного (Пешту) Хирова				9-12	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	10-12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		2-51		10-40	до Чернівців і Іцкан
	10-30	на дв. голов.				10-50	до Кракова, Відня, Варшави
	12-05	з Стрия, зі Сколього від 1. мая до 30. вер.				11-00	до Підволочиск, Бродів дв. голов. й
	3-12	з Підволочиск на дворець Підзамче				11-25	дв. Підз
	3-35	на дворець головний				4-15	до Кракова, Відня, Варшави, Самбор
						4-45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.

ЗМІТКА: Гога ніч часять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

ас середно-європейскій рівнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Крайських ч. 5) удїляє посльєв в справахє львівских, продає білети всякого рода і розклади їзди.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі предмети движимі против огневих шкід.

«Дністер» припоручили Преосвящ. Ординарияти Всеч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні «Дністра» з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор.	11	сот.
Резерва премі	171.942	"	—	"
Резерва спеціальна	6.000	"	—	"
Фонд емеритальний	30.924	"	54	"
				разом 520.406 кор. 65. сот.

Тарифи «Дністра» умірновані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премії.

«Дністер» виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроволочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси «Дністра» приймають при позичках гіпотечних: Банк краввій і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Теревови, Заліщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через «Дністер» в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; з таких обезпечень через «Дністер» іде часть провізій на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

«Дністер» пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агентий «Дністра». Агенти заробили вже 274.964 кор. провізій.

Зголошеня о агенцій треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенцій «Дністра».

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 1. до 16. лютого 1901.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1. Увертура. 2. Jerry i Perry модерністичні карикатуристики. 3. Victoria Betsing жонглерка. 4. Графині Ferruccy лірична співачка. 5. Les Aleksandros найзнаменитша трупа акробатска. (Павза). 6. Орхестра. 7. Carmen Carrano оперова співачка. 8. Sekuntala зі своїми вужами. 9. Jean Mora et la belle Lola музикальні ексцентриці. (Павза). 10. Орхестра. 11. Huberto Vincento наслідуватель черепак. 13. The American Troubadours. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представлене. В неїдію і свята два представлення. Що пятниці High Life представлене. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Colosseum огріте 12. газowymi печами.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

приймає вкладки до опроцентования на 4%. Позички удїляють ся членам за святотою 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації, почавши від 200 корон і висше, до половини вартости гіпотеки на святату в ратах до 10 літ.

Позички над 500 корон мусять бути інтабульовані, а до 500 кор., або інтабульовані, або з порукою 2 ручителів відповідних.

Священники не посїдаючи гіпотеки мусять крім поруки 2 ручителів предложити полісу житеву; обезпечитись на житє треба тільки через «Дністер» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові.

Удїл членський виносить 50 кор., висшове 2 кор.

Членом бути може тільки член обезпечений в «Дністрі».

З днем 31. грудня 1900 стан:

число членів	1857
фонд резервовий	6919 кор. 46 сот.
вплачені удїли	73087 " — "
вкладки щадничі	806803 " — "
удїлені позички	763737 " — "
касовий оборот в 1900 році	2424157 " — "

Інформації до позичок удїляє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністер».